

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

28 лютого 2019 р.

ОДЕСА

УДК 347.1 (477)(4/9)

ББК 67.404+67.99

В 80

Рекомендовано до друку рішенням кафедри цивільно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 9 від 27.02.2019 року)

Упорядник:

Церковна О.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін.

Редактори:

Маковій Віктор Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ;

Зайцев Олексій Леонідович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ;

Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції м. Одеса, 28 лютого 2019 р. / за ред. В.П. Маковія, О.Л. Зайцева. Одеса, ОДУВС, 2019. 121 с.

Збірник містить матеріали доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права» (Одеса, 28 лютого 2019 р.). У роботі конференції взяли участь науковці, науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, докторанти, ад'юнкти та магістранти з 12 українських навчальних та наукових закладів юридичного профілю, а також Академії поліції Азербайджанської Республіки, Могильовського інституту МВС Республіки Беларусь, Гродненського державного університету імені Янки Купали (м. Гродно, Республіка Беларусь).

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних навчальних закладів, науковцями, практичними працівниками, які цікавляться проблемами впливу інтеграційних тенденцій на розвиток національного права.

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2019

Даниленко С.К.

Старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ

ЗАСАДИ ДОБРОСОВІСНОСТІ ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Відповідно до ч. 2 ст. 8 ЦК України, у разі неможливості використати аналогію закону для регулювання цивільних відносин вони регулюються відповідно до загальних засад цивільного законодавства (аналогія права). Вказане положення зумовлює необхідність визначення вказаних принципів (засад). Зокрема, згідно з ст. 3 ЦК України, загальними засадами цивільного законодавства є: неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини; неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією та законом; свобода договору; свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом; судовий захист цивільного права та інтересу; справедливість, добросовісність та розумність.[1]

Особливий науково-практичний інтерес становить остання група принципів, адже ці категорії все частіше зустрічаються в чинному законодавстві України. Вони мають суттєве значення для забезпечення належного судового захисту порушених прав, однак, недостатня визначеність на законодавчому рівні справедливості та добросовісності, дають підстави для системного аналізу цих дефініцій.

Питання ролі засад справедливості та добросовісності досліджували такі науковці як Бакалінська О. О., Бурлаков С. Ю., Демінська А. А., Карпечкін П. Ф., Бойко А. О. та ін. Проте і досі не було зроблене комплексне дослідження проблеми закріплення визначення категорій справедливості та добросовісності на законодавчому рівні.

Серед науковців існують різні погляди щодо визначення такого поняття як принципи права. Наприклад, О.Ф. Скаун зазначає, що принципи права – це об'єктивно властиві праву відправні начала, незаперечні вимоги (позитивні зобов'язання), які ставляться до учасників суспільних відносин із метою гармонічного поєднання індивідуальних, групових і громадських інтересів. Іншими словами, це є своєрідна система координат, у рамках якої розвивається право, і одночасно вектор, який визначає напрямок його розвитку [2, С. 2011]

Таким чином, важливо також зазначити, що цивільне законодавство не надає визначення категорії “справедливість”, що дозволяє відносити це поняття до оціночних категорій, які отримують своє змістовне оформлення виходячи із конкретних обставин справи. У літературі зазначається, що в силу абстрактного характеру цього принципу розкрити його зміст досить важко, і пропонується включати в нього такі елементи, як рівність суб'єктів права, свобода договору, необхідність урахування всіх істотних обставин конкретної справи [3, С. 121]

Що стосується засади добросовісності, то вона є концепцією, яка поєднує як правові, так і етичні, світоглядні елементи, а тому вона є філософсько-правовою категорією [3, С. 11]. Як вже було відзначено, законодавче визначення добросовісності відсутнє, а тому для окреслення меж цієї категорії слід звернутися до доктринальних тлумачень. Зважаючи на це, слід підтримати думку дослідників, що добросовісність означає прагнення сумлінної реалізації права, його захисту та забезпечення виконання обов'язків. Невідповідність дій особи нормам права свідчить про недобросовісність дій особи, проте така недобросовісність має бути встановлена судом, що впливає із презумпції добросовісності дій суб'єкта цивільних правовідносин, закріпленої в ЦК України. Зважаючи на це, добросовісність і недобросовісність – це характеристика дії, яка властива поведінці суб'єктів цивільного права. Сааме тому добросовісність і справедливість розрізняються за спрямованістю їх положень відповідним суб'єктам цивільного права [2, С. 172].

Поняття добросовісності досить широко використовується в українському законодавстві. Зокрема, важливе значення має аналізоване поняття в договірних відносинах та відносин власності щодо визначення титульного власника (добросовісного набувача), який володіє певним майном на законних підставах. Крім того, у випадку наявності недобросовісного набувача, може бути

застосований, так-званий “віндикаційний” позов, тобто позов власника, що не володіє своїми майном, до незаконно вододіючого цим майном (недобросовісного) володільця, з метою відновлення порушеного права шляхом вилучення її у натурі. Важливе значення принцип добросовісності у цивільному праві України має і зважаючи на те, він що формує відповідну правову презумпцію.

Зважаючи на вищевикладене стає зрозумілим, що закріплення у вітчизняному цивільному законодавстві таких фундаментальних засад як справедливість та добросовісність не може вважатися випадковістю а є наслідком складних процесів розвитку як системи українського права зокрема, так і юридичної науки загалом. Основою та однією з причин такого закріплення принципів добросовісності та справедливості є їхній активний вжиток у європейській правовій системі.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-42. Ст. 356.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Х. Консум. 2001. 656 с.
3. Отраданова О. О. Реалізація принципу справедливості у цивільно-правових зобов’язаннях із завдання недоговірної шкоди. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2007. № 74. С. 120-123.
4. Павленко Д. Г. Принцип добросовісності в договірних зобов’язаннях: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. К. 2009. 20 с.

ЗМІСТ

Передмова	3
Заика Ю.А. Рецепция римского частного права как элемент интеграции в право Европейского Союза	5
Шишка Р.Б. Житлове добросусідство: проблеми практики	7
Андрієнко І.С. Інститут приватних виконавців: «за» та «проти»	8
Андрушко К.Ч., Хацук Ж.В. Новые противоречия в защите авторских прав на едином цифровом рынке в Европейском Союзе	11
Богустов А.А. Индустриальный публичный сервитут и ограничение действия принципа свободы договора	13
Будяченко О.М., Уварова О.Ю. Деякі питання знеліснення на території України	14
Бутинська Р.Я., Клибус І.І. Проблеми становлення та функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні .	16
Вайда Т.С. Вплив міжнародних норм на належне забезпечення Національною поліцією України дотримання прав громадян на мирні зібрання (на прикладі «основних принципів застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку»)	18
Вовк М.З. Правове регулювання електронних печаток	20
Герасимчук М.А., Ільків Н.В. Агрохолдинг в Україні	22
Грабар Н.М., Юрчук І.С. Правове регулювання добровільного страхування за цивільним законодавством	25
Даниленко С.К. Засади добросовісності та справедливості в цивільному праві	27
Демидова И.А. Развитие национальной правовой системы в условиях глобализации: тенденции и перспективы	28
Демків Р.Я. Міжнародні стандарти щодо права інтелектуальної власності	30
Дзюма В.І., Мокрицька Н.П. Новели правового регулювання укладення трудового договору за проектом трудового кодексу України ..	32
Зайцев О.Л. Помилка в недійсному правочині	34
Ільків Н.В., Лісовська В.Ю. Кодифікація аграрного законодавства	36
Кашперський Р.В. Вимоги до доказів у справах окремого провадження	38